

# Městský průvodce

Tirschenreuth



www.stadt-tirschenreuth.de



## Město Tirschenreuth

Tirschenreuth je nejsevernější okresní město v Horním Falcku, hlavní sídlo regionu Stiffland a centrum s nejlepší zásobovací strukturou. V Bavorsku je považováno za ukázkové město z hlediska urbanistického rozvoje. Město představuje centrum „země 1000 rybníků“, jednoho z 5 největších a nejvýznamnějších rybníkářských území v celém Německu.

Bylo založeno pravděpodobně v 10. století a první doložený listinný název „Dursinrute“ se datuje do roku 1134. Od roku 1217 se Tirschenreuth stal na mnoho století světovým centrem moci kláštera Waldsassen.

Osada byla před rokem 1325 ústně povýšena opatem Ulrichem II na město. Práva a povinnosti jeho občanů byla poprvé stvrzena v písemné podobě roku 1364.

Téměř 600 let měla na vývoj Tirschenreuthu výrazný vliv jeho ostrovní poloha. V letech 1217 až 1808 bylo město obklopeno dvěma velkými městskými rybníky s úhnnou vodní plochou 190 ha. Ty měly velký hospodářský význam, ale zejména ve středověku přispívaly rovněž k ochraně města.

Jedna z největších katastrof zasáhla Tirschenreuth v roce 1814. Město bylo téměř zcela zničeno velkým požárem.

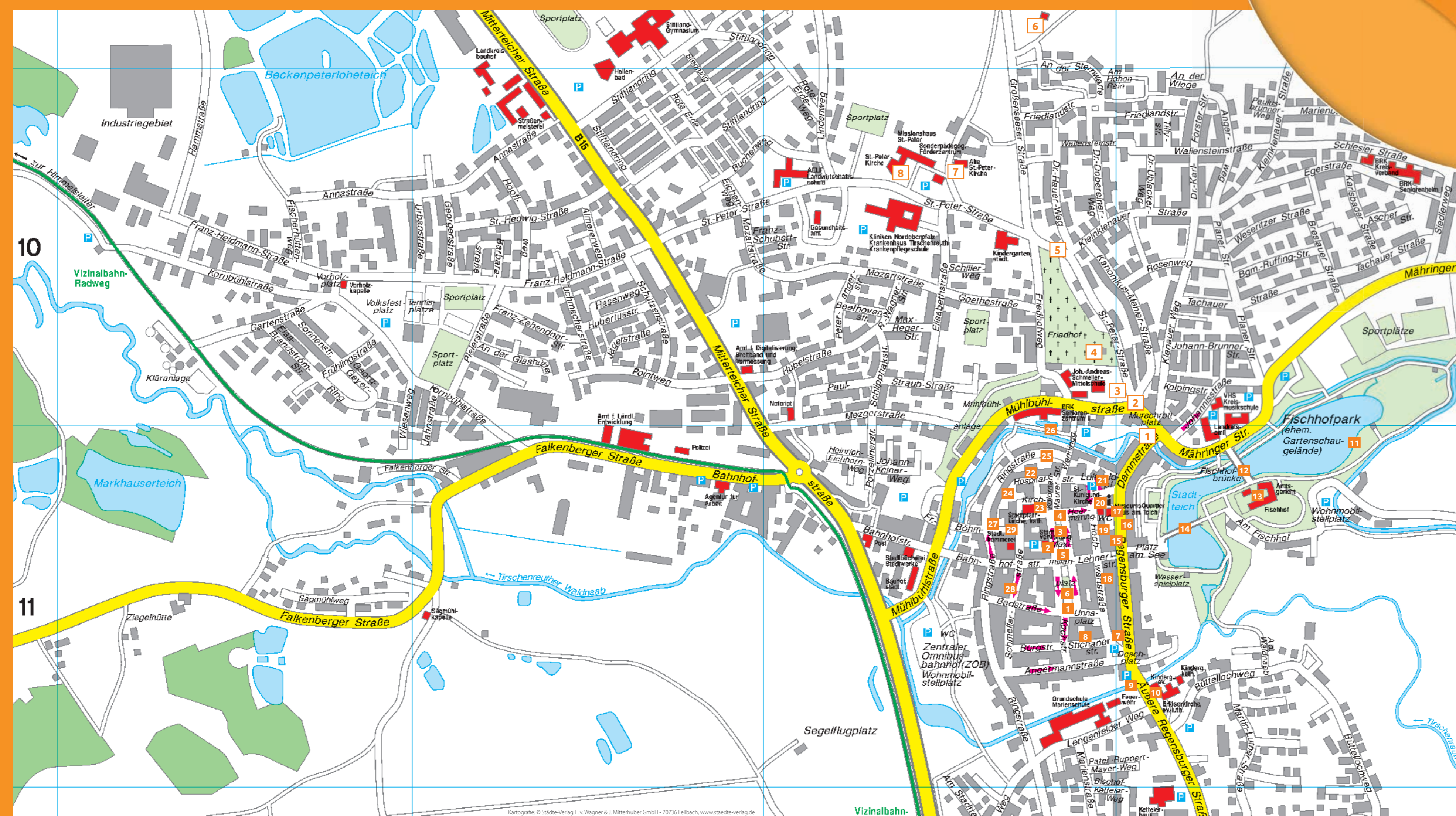
**Obrazová dokumentace:** Město Tirschenreuth, Thomas Sporrer, Eberhard Pollard

## Vydavatel

Tourist-Information Stadt Tirschenreuth  
Regensburger Straße 6, 95643 Tirschenreuth

Tel.: +49 (0) 96 31 / 60 02 48 a 2 49  
Fax: +49 (0) 96 31 / 30 07 54  
urlaub@stadt-tirschenreuth.de  
[www.stadt-tirschenreuth.de](http://www.stadt-tirschenreuth.de)

leden 2017 | 1. vydání





## 1 Trhové náměstí



Tirschenreuthské trhové náměstí je považováno za nejkrásnější a nejvelkolepější v Horní Falci. Toto 235 m dlouhé a 47 m široké trhové náměstí bylo v letech 2007 až 2009 asanováno s přihlédnutím k historickým skutečnostem a je centrem města. Je pojmenováno po králi Maxmiliánovi zesnulém v roce 1864, který po požáru v roce 1814 mohutně podporoval obnovu města.

## 2 Radnice



Jedná se o třípodlažní renesanční budovu postavenou v letech 1582/83. Při velkém městském požáru v roce 1814 byla téměř zcela zničena. Zachovala se jen fasáda směrem k trhové náměstí s renesančním arkýřem vyzdobeným erby.

## 3 Kapří fontána

Symbolizuje chov kaprů v regionu Stifftland, v „zemi 1000 rybníků“, který je prokazatelně doložen od 11. století. V okolí Tirschenreuthu se nachází celkem 4700 rybníků.

## 4 Sloup Nejsvětější Trojice



Sloup Nejsvětější Trojice je jedním z mála dosud zachovaných morových sloupů v Bavorsku a pochází z 18. století. Architektonické ztvárnění představuje figurální zobrazení Trojice (Otec, Syn a Duch svatý), Panenky Marie, svatého Františka a Jana Nepomuckého.

## 5 Schmellerův pomník



Johann Andreas Schmeller, nar. 1785, badatel v oblasti nářečí a lingvista, je považován za nejslavnějšího syna města Tirschenreuth. Jeho hlavním dílem byl „Bavorský slovník“ z roku 1837. Zemřel v Mnichově v roce 1852.

## 6 Soukenická fontána



Na zemi zřasené bronzové skuno odkazuje na staletí trvající tradici soukenického řemesla v Tirschenreuthu. Silueta ukazuje věž Klettnersturm.

## 7 Věž Klettnersturm



Někdejší obranná věž městského opevnění. Byla vybudována před rokem 1330 a v roce 1579 zvýšena o dvě podlaží. Od 17. do 20. století sloužila jako strážní věž trvale obývaná věžnými, mimo jiné rodinou Klettnerů.

V roce 1972 staletá tradice věžných v Tirschenreuthu skončila.

## 8 Ulice Stichanerstraße 1

Dům, kde se narodil, pobýval a zemřel malíř výzdoby kostelů Maurus Fuchs (1771 – 1848). Vytvářel díla v regionu Stifftland a západních Čechách, mimo jiné v klášteře Teplá.

## 9 Pamětní kámen Fridricha V., „zimního krále“

Původní pomník z roku 1619, který připomíná návštěvu mladého kurfiřta Fridricha V. Se svou mladou ženou Elisabeth Stuartovou zde přenocoval v tirschenreuthském zámku. Bylo to po cestě do Prahy, aby se tam nechal korunovat na českého krále. Jako „zimní král“ panoval pouhý 1 rok a s touto přezdívkou se zapsal do historie. Jeho korunovace je považována za jednu z hlavních příčin třicetileté války, již padla za obětí více než 1/3 německého obyvatelstva.

## 10 Evangelický luteránský Chrám Spasitele



Industrializace přivedla do města znovu protestanty, kteří se zde ve 30. letech 19. století začali usazovat. Proto byla v roce 1904 zakoupena jižně od starého města Härtlova usedlost s tělocvičnou a hospodou a přestavěna na kostel a školu s bytem pro učitele. Samostatnou farou se stal až v roce 1940. V roce 1963 byla budova zrenovována a dostala novou kostelní věž. U příležitosti 100letého výročí byl Chrám Spasitele znovu renovován.

## 11 Park Rybí dvůr



Jeden z nejpůsobivějších urbanistických areálů v Bavorsku. Založením parku v rámci zahradní výstavy „Příroda v Tirschenreuthu 2013“ byl znovu oživen historický obraz města s areálem Horního městského rybníka.

Uprostřed parku se nachází most k Rybímu dvoru a Rybí dvůr. Moderním protípolem je Max Gleißnerův předpjatý pásový most a náměstí u jezera s restaurací a hotelem. Vodní hřiště rybářova synka „Fischers Fritz“ kromě toho nabízí spoustu zábavy pro nejmenší. Mládež prokazuje svůj um ve skateparku ve východní části parku. Jako živoucí magnet města je park Rybí dvůr oblíbeným místem setkávání, relaxace a kultury.

## 12 Most Rybí dvůr



Představuje druhý nejdůležitější stavební památku mostního stavitelství v Bavorsku. Postavil ho v období 1748 - 1750 waldsassenský laický bratr Philipp Muttone. Tvoří jej 10 mostních oblouků s nejvyšším bodem uprostřed. Působivý, mohutný a 92 m dlouhý most z žulových bloků je také nazýván menší sestrou Kamenného mostu v Řezně. Most zdobí dvě postavy z litého kamene: Ceres, bohyně plodnosti a úrody a Justice, bohyně spravedlnosti. Obě byly zrenovovány v roce 2012.

## 13 Rybí dvůr

Vybudován v roce 1217 jako Meierův a ekonomický dvůr, v němž byly uskladněny desátky od rolníků. Kromě toho sloužil jako letní sídlo opatů z Waldsassenu. Objekt získal svůj charakteristický vzhled při obnově v období 1689 až 1713. Dnes je budova sídlem okresního soudu.

## 14 Max Gleißnerův předpjatý pásový most



Tento nejmodernější předpjatý pásový most Evropy, jedinečný svého druhu, je tvořen jen 2 ocelovými pásy a 1200 dřevěnými prvky. Již dnes přitahuje mnoho fanoušků architektury z celé Evropy. V roce 2014 byl odborným publikem vybrán mezi prvními třemi vítězi Německé ceny mostního stavitelství.

## 15 Městské hradby

Vybudovány na začátku 14. století opatem Johannem IV. Hradby, opatřené jen ve východní části města několika kruhovými věžemi, probíhaly od tehdejšího městského zámku (dnešní kulturně-muzejní areál) až k věži Klettnersturm.

## 16 Dům u rybníka



Ve velkém akváriu s 30.000 litry vody a několika dalších můžete obdivovat faunu tirschenreuthských rybníků. Dům byl otevřen v roce 2011 jako další součást kulturně-muzejního areálu a je možné si ho zdarma prohlédnout během otvírací doby muzea.

## 17 Kulturně-muzejí areál Tirschenreuth (MQ)



Východním bodem muzejní čtvrti Tirschenreuthu je Hornofalcké muzeum rybářství, které funguje už od roku 1993 a návštěvníkům zprostředkovává vzhled do tradičního rybníkářství v hornofalckém regionu Stifftland. K MQ nyní vedle muzea rybářství patří turistické informace, „Dům u rybníka“, zrekonstruovaná klášterní zahrada nebo asanovaný „Starý klášter“, v němž je představena historie města. Dále se zde nachází různé speciální výstavy a oddělení (porcelán, Plan-Weseritzská vlastivědná místnost, jesle, ikony, Johann Andreas Schmeller - bavorský lingvista).

## 18 Ulice Hochwartstraße

Na ulici vedoucí souběžně s Maxmiliánovým náměstím se nachází většinou dvoupatří budovy z 19. a 20. století. Někdejší kovářská ulička je dnes pojmenovaná po historikovi a doktoru práv Lorenzi Hochwartovi (kolem 1500-1570), faráři v Tirschenreuthu, kazateli a kanovníkovi v Řezně stejně jako zástupci biskupa na Tridentském koncilu v letech 1551/52.

(Zdroj: Památky v Bavorsku, zemský okres Tirschenreuth)

## 19 Bývalá pevnost – stanoviště Východobavorské technické vysoké školy / OTH

Pevnost byla vybudována waldsassenskými opaty ve 14. století jako součást městského zámku. Po požáru města v roce 1814 byla jako jediná budova městského zámku znovu postavena.

V letech 2016 až 2018 proběhla přestavba budovy. Ve spolupráci s OTH Řezno je zde zřízen studijní obor sociální práce.

## 20 Katolický fatimský kostel



Původně sv. Kunigundy, klášterní kostel Řádu chudých školských sester.

Postaven 1855/57 v novogotickém stylu, renovován v roce 1953. Zvonkohra na severní fasádě od roku 1997.

## 21 Luitpoldovo náměstí s fontánou vlasti, bývalé zámecké náměstí



Luitpoldovo náměstí nese jméno na památku bavorského prince regenta Luitpolda. Fontána uprostřed náměstí dokumentuje partnerství s někdejší sudetoněmeckou obcí Plan-Weseritz.

## 22 Katolické farní centrum



Založené v roce 1694 jako špitál pro poutníky na cestách. V roce 1905 byla budova zvýšena o jedno podlaží a v novobaročním stylu využívána jako invalidovna. Zazděná erbovní deska pochází ze 17. století.

## 23 Katolický městský farní kostel, katolický farní dvůr, Marina fontána, benefícium, klášter



**Katolický městský farní kostel**  
Ze 13. století, původně gotický stavební sloh, do dneška se v gotickém stylu zachoval již jen kůr. Několikrát, v letech 1475, 1633 a 1814, částečně vyhořel a byl znovu opraven. V roce 1769 byl rozšířen. Vyřezávaný pozdně gotický křídlový oltář z 15. století představuje kunsthistorickou pamětihodnost. K jižní straně byla v roce 1722 přistavěna Kaple Bolestné Matky boží.



**Katolický farní dvůr**

Rozložitá stavba s valbovou střechou se dvěma portály z opraveného kamene byla postavena v roce 1720 jako převorát. Fara postavená severně od farního kostela je jedním z mála svědků barokní zástavby z období před městským požárem v roce 1814.



**Marina fontána**

Fontánu vytvořil Engelbert Süß. Požehnal ji Jeho Excellence světicí biskup Karl Flügel 2. července 1992.

Pohled zepředu:

Znázornění Marie jako královny Nebes a Země. Je oděna do královského roucha a ztělesňuje madonu s ochranným pláštěm.

V prostoru pláště jsou ztvárněny dva výjevy ze života Matky Boží.

• Zvěstování Panny Marie „Ave Maria Gratia Plena“

• Narození Krista v Betlémě „Gloria in Excelsis Deo“

Pohled ze zadu:

• Znázornění historie pouti od roku 1692 k „Naší Milé paní z Tirschenreuthu“, „Jdeme k Matce Milosti“.



**Beneficium – kostelnický dům**

Stržení a nová stavba v roce 1978.



**Klášter mallerersdorfských sester „Naše Milá paní“**

Novostavba kláštera byla vysvěcena v roce 1989 světicím a auxiliárním biskupem Vinzenzem Guggenbergerem.

## 24 Růžencová cesta

Nachází se mezi ulicí Ringstraße a katolickým farním kostelem a zve k rozjímání na jednotlivých růžencových zastaveních.



**Dům sv. Josefa**

Letopočet 1812, vytesaný do jednoho z trámů, označuje pravděpodobně rok stavby bývalé farní stodoly – dnes Domu sv. Josefa. 1987-1988 budova prošla generální sanací a dnes je využívána mimo jiné jako seminární dům.

(Zdroj: www.pfarrei-tirschenreuth.de)

## 25 Ulice Ringstraße

Jen malá severozápadní část Ringstraße zůstala ušetřena městským požárem v roce 1814.

Ringstraße 10, rodný dům lingvisty Johanna Andrease Schmellera, nar. 6. srpna 1785.

(Zdroj: Památky v Bavorsku, zemský okres Tirschenreuth)

## 26 Městský rybník severozápad

1998/1999 byla upravena plocha okolo vodního toku Mühlbach a založen nový městský park s hřištěm, městským rybníkem a centrem pro seniory s vícegeneračním hřištěm.

## 27 Ulička Franz-Böhm-Gasse 2

Bývalý stájový dům s roubenými prvky v přízemí a českým hrázděným nadzemním podlažím, 1797. Generální oprava 1985/86.

(Zdroj: Památky v Bavorsku, zemský okres Tirschenreuth)

## 28 Ulice Schmellerstraße

Na ulici probíhající souběžně s Maxmiliánovým náměstím a se sklonem od severu k jihu se nachází z větší části uzavřená okrajová zástavba většinou s dvoupatří obytnými domy z 19. a 20. století orientovanými podélně k ulici. Bývalá ulička Schulgasse a Huterergasse nese dnes jméno tirschenreuthského rodáka, germanisty Johanna Andrease Schmellera (1785-1852).

## 29 Historická budova

Bývalý hostinec a pivovar z větší části s klenutým přízemím, v jádru 17./18. století. Vedle přístavba s klenutou stájí a hrázděným nadzemním podlažím. Budova patří mezi nejstarší domy ve městě. Zřejmě kalvínský farní dvůr.

(Zdroj: Památky v Bavorsku, zemský okres Tirschenreuth)

# Další pamětihodná místa

## 1 Most sv. Jana

Most sv. Jana přes Mühlbach byl a stále je spojnicí mezi vnějším a vnitřním městem. Vpravo na oblouku ve směru do města je toho dosud patrný pozůstatek. Most pochází z roku 1732 a byl vybudován jako kvádrový most o třech obloucích s kamennými sochami sv. Heleny a Jana Nepomuckého. K rozšíření došlo v roce 1972.

## 2 Murschrottova kaplička



Murschrottova studniční kaplička vznikla v raném 20. století a je vybudovaná nad Murschrottovým pramenem. Traduje se, že v roce 1692 a 1714 došlo k záračnému uzdravení u zde vystaveného obrázku milosrdenství Bolestné Matky Boží. K tomuto obrázku milosrdenství doputovalo již v roce 1718 přes 11.000 poutníků.

## 3 Památník padlých

Památník padlých k připomenutí obětí obou světových válek.

## 4 Katolická hřbitovní kaple sv. Jana Evangelisty



Kompaktní sálová stavba byla v roce 1783 nově vybudována jako nástupnická stavba rozpádjícího se hřbitovního kostela z let 1594-96. Jako koruna zvoničky slouží personifikace smrti, vykovaná železná smrtka s kosou.

Do obvodových stěn jsou zapuštěny četné epitafy a náhrobní desky. Hřbitovní zeď s křížovou cestou z období okolo roku 1900 se stavbou ve stylu kaple a scénami z Olivetské hory. Za shlédnutí stojí Tanec smrti od Gottharda Bauera z roku 1938.

## 5 Železná ruka



Barokní boží muka s obrazy Kristova utrpení. Zakladatel: zdejší občan v roku 1696 - jeho iniciály na podstavci. Rozcestník ze 16. století do Waldsassenu a modlitební stanice - tam se před 100 lety ještě nacházela umrlčí prkna.

O „Železná ruce“ se traduje, že dítěti se změnila ruka na železnou, když ji pozvedlo proti své matce.

## 6 Lidová hvězdárna



Z místní hvězdárny Gerharda Franze v Tirschenreuthu můžete díky jednomu z největších veřejně přístupných teleskopů v Bavorsku zkoumat hlubiny vesmíru. Kromě toho hvězdárna nabízí jeden z nejkrásnějších rozhledů až do vzdáleného okolí.

Na severu je výhled zarámován horskými hřbety Waldsassenské břídlíčnické vrchoviny s výhledem na horu Dyleň, na východě zadním Hornofalckým lesem s horou Javor a střediskem Silberhütte, a na západě Kamenným lesem a Smrčtinami s masivem Kösseine se dvěma vrcholy.

## 7 Starý katolický kostel sv. Petra



Kostelík Sv. Petra, z velké části nově postaven v roce 1720, je možná prvním farním kostelem v Tirschenreuthu. Je zmiňován již okolo roku 1130. Předchozí stavba prokazatelně z 12. století.

## 8 Kostel sv. Petra



Seminární kostel Nejsvětější Trojice Misionářů od sv. Petra ze Steylu. Šestiúhelníková centrální stavba se stanovou střechou. Postavena 1961-63.

## Fantastiční kapři



Ústřední propagační motiv „země 1000 rybníků“. Rozmanitě ztvárnění domácími umělci zkrášluje okresní město na nejrůznějších místech.